

REZUMATE

Volumul VII, Nr. 2(14)/2016

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Scritura confidențială. Realitate și himeră

Elena Mihaela Andrei

Rezumat:

În articolul de față, încercăm să punem în paralel dezvoltarea lui Restif de la Breton în raport cu scriitura intim-sentimentală și postura rezervată a lui Nerval în fața scriiturii confidențiale. Analiza se concentrează asupra unor pasaje sugestive, extrase din *Voyage en Orient*, *Nuits d'octobre* („Amours de Venise”) și *Aurélia*, fapt ce ne permite să arătăm cum anume Nerval reușește să îmbine genul biographic cu autobiografia, pentru a se căuta, a se găsi și a se identifica mai bine cu celălalt.

Cuvinte-cheie: excentricitate, libertinaj, scriitură confidențială, erotism, realism

O analiză a nebuniei individuale și sociale în literatură și viața beatnicilor

Ehsan Emami Neyshaburi; Parvin Ghasemi

Rezumat:

Nebunia este o temă crucială în literatură și în viața beatnicilor. Articolul diferențiază nebunia individuală de cea socială și arată influența acesteia asupra beatnicilor, utilizând ideile lui Erich Fromm, Michel Foucault și ale multor alora, precum și ideile și munca beatnicilor. Evident, accentul se pune în special pe Burroughs, Ginsberg și Kerouac. Beatnicii nu s-au adaptat societății în care trăiau deoarece ei credeau că societatea americană era atât de irațională și nebună, încât le suprima brutal individualitatea și dorințele și îi forța să se considere nebuni doar pentru faptul că nu se adaptau societății. Mai exista o categorie în afară de cei care priveau inadaptarea ca și cauză a nebuniei individuale. Aceștia considerau că nu individul trebuie învinovățit, ci societatea, deoarece nu este atentă la potențialul indivizilor și nici nu se adaptează la nevoile și potențialul acestora.

Cuvinte-cheie: adaptare, individualism, nebunie, societate, conformitate

Alexandru și Abrunca, o întâlnire a sinelui

Gina Nimigean

Rezumat:

O articulare semnificativă între literatura europeană antică, literatura română veche și folclorul românesc se creează prin motivul *călătoriei*, ca o cale necesară de lărgire a individului, ca un drum ce se impune în autocunoaștere. Figură emblematică, cu un impact referențial, imposibil de ignorat în toate aceste trei domenii culturale, împăratul Alexandru (Macedon/cel Mare) merge în lume, să caute de unul singur. El face aceasta în mod similar oricărui alt erou, oricărui alt personaj central pe care literatura veche – ca *Bildungsliteratur* – ni-l prezintă: deoarece drumul spre exterior aduce cu sine drumul spre interior și creșterea individului în dimensiunile sale interioare. În folclorul românesc, călătoria lui Alexandru este marcată intens de întâlnirea cu figura tutelară a unei misterioase regine: Abrunca.

Cuvinte-cheie: literatura europeană veche, literatura română veche, folclorul românesc, călătoria ca drum necesar în cunoașterea sinelui, Abrunca

Adevarul din spatele cercetării bazate pe ficțiune

Rahela Nayebzadah

Rezumat:

Narațiunea este atât o metodă de cercetare vitală, cât și o componentă esențială a vieții (Bochner & Riggs, 2014). În primul rând, narațiunile dau dovadă de un mare potențial, deoarece permit umanității să-și imagineze, să întrebe, să inspire, să reflecteze și să înțeleagă indivizi, culturi, societăți, etc... (Richardson, 1997; Miller, 2008). În cele din urmă, narațiunile îți permit să experimentezi situații prefigurând alternativele viitorului, dând sens lumii (Mattingly, 1991). Spre deosebire de alte practici de cercetare narative, cercetarea bazată pe ficțiune, (de asemenea, cunoscută sub numele de „ficțiune ca o practică de cercetare”), a fost în creștere doar în ultimele două decenii și este cu siguranță remarcată în cercetarea identității, cercetarea feministă și cercetarea din perspectivă critică (Leavy, 2015). Mai mult decât atât, în sfera practicilor de cercetare narative, cercetarea bazată pe ficțiune e subevaluată și interpretată greșit, datorită componentei sale fictive. Această lucrare își propune provocarea de a explora limitele și punctele-forțe ale cercetării bazate pe ficțiune.

Cuvinte-cheie: narativă, cercetarea bazată pe ficțiune, ficțiunea ca practică de cercetare, Patricia Leavy, adevăr, valabilitate

Figura *l'entre-deux* – categorie estetică operațională în *Geniu pustiu*

Ludmila Braniște

Rezumat:

Studiul de față își propune să arate că figura *l'entre-deux*, a inadaptablei sau a inadaptabilității, constituie fundamental antropologic al romantismului, atât dintr-o perspectivă genetică, cât și ontologică, și este categoria estetică fundamentală pentru studiul secolului al XIX-lea. Noțiunea de inadaptable nu poate fi abordată *in absentia* sau într-o manieră absolută, ca obiect de studiu constituit o dată pentru totdeauna, de aceea analiza sensurilor și semnificațiilor ei impune deschiderea unui câmp de cercetare văzut atât contextualizat, cât și în singularitatea operei, care să nu piardă din vedere, pe de o parte, conținuturile ideologice, istorice, filosofice și literare ale secolului al XIX-lea, în care această noțiune ia naștere și se îmbogățește, și nici viziunea sau expresia individuală a scriitorului, pe de altă parte. Pentru destinul literar al figurii inadaptablei, un mod personal de transpunere artistică al acesteia îl reprezintă creația lui Mihai Eminescu, ilustrată cu precădere în romanul său *Geniu pustiu*, roman liric, romantic de tip wertherian, în care descoperim cum anume dialectica schimbărilor de paradigmă ideologică și culturală generează, în literatură, diverse metamorfoze și ipostaze ale inadaptabilității.

Cuvinte-cheie: *l'entre-deux*, inadaptable, personaj problematic, categorie estetică, fundament antropologic, apreciere axiologică

Noduri de graniță ale textului/imaginii: *podul* ca loc de împărțire

Viorella Manolache

Rezumat:

Articolul de față acceptă *podul* ca *loc tranzitoriu*, cu scopul de a clarifica și de a argumenta plierea unor repere conceptuale pe resemnificarea ofertantă a *nodurilor figurative* (centre de diseminare centrifugă a imaginarului/centre centripet-atractive, conotații cu prelungiri în stereotipii și simboluri socio-culturale). Decupând din dosarul amplu dedicat *podului*, investit cu semnificația expresivă a *metaforei relaționale*, intervenția de față verifică ipoteza potrivit căreia, *podul* poate fi considerat *loc* de împărțire/fragmentare, construct heterotopic, formulă a de-teritorializării, de juxtapunere a mai multor reprezentări ale spațiului distribuit/parcelat în *locuri simbolice*. Dincolo de efectul de divizare, *nodul de graniță* implică o cartografiere transculturală a *locurilor* re-(în)corp(orate), drept corelare a spațiilor cu reflexele proiectate *dincolo de limite/granițe*.

Cuvinte-cheie: efect de împărțire, graniță, pod, nod, loc

Identitate sexuală și de gen în rescrierea postmodernă:
de la *Doamna Dalloway* a Virginiei Woolf
la *Orele* lui Michael Cunningham

Florica Bodiștean

Rezumat:

Studiul analizează romanul *Orele* al lui Michael Cunningham ca rescriere a romanului *Doamna Dalloway* de Virginia Woolf, pe fundalul unei direcții precizate în studiile literare de astăzi, *lesbian and gay criticism*, și al teoriei rescrierii ca expresie literară a unei ideologii ce dinamitează toate formele de putere canonizată. Tematica identitară a rescrierii lui Michael Cunningham este văzută ca o permanentă negociere între gen și sex, romanul investigând resorturile opțiunilor sexuale – homosexualism/heterosexualism/autoerotism – și problema realizării afective în această formulă de existență, dar și determinarea rolurilor de gen în trei structuri societale aflate la distanță în timp.

Cuvinte-cheie: rescriere, *lesbian and gay criticism*, identitate, sex, gen

LINGVISTICĂ, STILISTICĂ ȘI TRADUCTOLOGIE

Sistemul de anotare al unui corpus produs de către elevi români
care studiază FLE

Mariana-Diana Câșlaru

Rezumat:

Sistemul *interlangue* – limbă dinamică și sistematică în același timp – reprezintă încă o provocare pentru cercetători. În zilele noastre, încercăm să propunem programe informatice pentru analiza asistată de calculator a corpusului și, în acest sens (de ex: Free Text Project), dezvoltăm instrumente de etichetare a erorilor produse de elevi. În articolul de față, prezentăm un sistem original de etichetare a erorilor, construit pe un corpus scris de către subiecți români și evidențiem avantajele unei astfel de anotări.

Cuvinte-cheie: sistem de etichetare, etichetă, *interlangue*, eroare, conformitate cu norma

Красный versus *rosso*: termeni care denotă culoarea roșie în rusă și italiană

Arina Chirilă

Rezumat:

Prezentul articol este centrat în jurul analizei comparative a termenilor care exprimă culoarea roșie în cele două limbi – italiană și rusă. Se știe că registrul referitor la culori este unul dintre cele mai interesante și bogate, astfel că o analiză lexicologică comparativă poate scoate la iveală multe discrepanțe condiționate nu doar de structura diferită a limbilor supuse analizei, ci și de modalitățile diferite în care vorbitorii nativi percep un termen legat de culoare. În această situație, rolul decisiv este atribuit conotațiilor și asocierilor pe care termenii care fac referire la culori i-au dobândit în cadrul limbii. În ceea ce privește termenii referitori la culoarea roșie, ei descriu noțiuni importante în toate culturile europene – fapt ce justifică alegerea acestei culori pentru studiul nostru. Analiza prezentată în acest studiu este o analiză lexicografică. Concluziile noastre se bazează pe șase dicționare: trei dicționare explicative ale limbii ruse (*Словарь русского языка* (*Dicționarul limbii ruse*) de S.I. Ozhegov, *Малый словарь русского языка* (*Mic dicționar al limbii ruse*) al Academiei de Științe a URSS, Institutul de Limbă Rusă, și *Большой толковый словарь современного русского языка* (*Mare Dicționar Explicativ al Limbii Ruse Moderne*) de D.N. Ușakov, precum și trei dicționare ale limbii italiene *Vocabolario della Lingua Italiana* de Nicola Zingarelli, *Il Grande Dizionario Garzanti Della Lingua Italiana* și *Grande Dizionario Italiano* de Gabrielli Aldo.

Cuvinte-cheie: culoarea roșie, rosso, красный, analiză comparativă, analiză lexicografică

Aspecte culturale în producerea mesajelor scrise la anul pregătitor

Gabriela Biriș

Rezumat:

Articolul se concentrează asupra aspectelor culturale incluse în manuale recente de limba română ca limbă străină și asupra aspectelor culturale identificate în eseurile studenților străini din anul pregătitor, care studiază limba română ca limbă străină. Operând o categorizare în aspecte culturale de ordin general și aspecte cultural-lingvistice, se descriu elementele mai interesante înregistrate în mesajele scrise ale studenților străini, cu scopul de a obține un punct de pornire pentru conceperea și redactarea materialelor didactice viitoare dedicate limbii române ca limbă străină. Astfel, s-a putut observa o importantă diferență între conținutul monocultural al manualelor românești și atitudinea multi- și interculturală a eseurilor redactate de către studenți.

Cuvinte-cheie: aspecte culturale, limba română ca limbă străină, competența de redactare a mesajelor scrise

Răul: concept și realitate. Perspectivă etnolingvistică

Voica Radu

Rezumat:

Etimologia numelor ce definesc realitatea mitică și arhetipală dezvăluie adevăruri subtile ale esenței noastre, iar câmpurile lexico-semantice deschise indică legăturile originare dintre *semnificat* și *semnificant*, probând forță demiurgică a cuvântului ca energie primordială.

Limba este interfața dintre *spirit* și *materie*, dintre *om* și *Univers*, astfel că, în evoluția sa istorică, omul s-a raportat constant la *limbă* care, inițial, avea o dimensiune metaforică, fiind principala substanță a *mitului* și a *simbolului*. Se consideră că mitul își are sorgintea în numele diferitelor zeiități care întruchiează forțe ale cosmosului.

Cuvinte-cheie: mit, simbol, folclor, tabu, etimologie populară, spiritualitate

STUDII SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

Europeanizarea statului național – eroziune sau transformare?

Christian Stark

Rezumat:

Această lucrare dezbate problema unei posibile eroziuni sau transformări a statului național ca urmare a integrării europene. În acest sens au fost analizate mai multe aspecte. Deoarece tot mai multe decizii luate la nivel politic supranațional influențează în mod direct viața cotidiană a așa-numitor cetățeni europeni, autorul argumentează că europeanizarea reprezintă o provocare enormă pentru statul național tradițional. Uniunea Europeană s-a dezvoltat într-o entitate supranațională unică, care preia funcții caracteristice unui stat, deși nu are (încă) acest statut. Totuși, statele naționale europene rămân încă la baza proceselor politice decizionale, deoarece Uniunea Europeană a) este fondată în principal de către state naționale, b) nu există o armată europeană, c) spre deosebire de statele naționale, Uniunea Europeană nu își poate taxa cetățenii. Studiul ajunge la concluzia că a avut loc mai degrabă o transformare decât o eroziune a statelor europene tradiționale. Statalitatea se împarte acum între state naționale și nivelul european supranațional.

Cuvinte-cheie: Uniunea Europeană, stat național, eroziune, transformare, europeanizare

Identitate, alteritate și incomunicare la Dominique Wolton

Radu Ciobotea

Rezumat:

Comunicarea a devenit indispensabilă, astăzi, în orice domeniu de activitate. Fiecare gest cu semnificație politică, economică, socială, culturală are, deja, o dimensiune comunicațională care îl definește public mai mult decât activitatea în sine. În mod paradoxal, însă, tot comunicarea este cea care poate duce la izolare, la refugiu sau la respingere, în comunicare, conflict, fundamentalism. Orizontul comunicării este incomunicarea – spune Dominique Wolton, unul din cei mai de seamă gânditori europeni în domeniu. Numai că lucrurile nu sunt atât de simple, căci incomunicarea pornește, ca și comunicarea, din ideea libertăților individuale ale omului. Suntem liberi să nu comunicăm și nimeni nu ne poate condamna pentru asta. Astăzi, în momentul ei de glorie, comunicarea e în criză și trebuie salvată. Dar cum? Una dintre cheile oferite de Wolton este inteligența. O alta este educația. Și o alta este negocierea. Ne negociem, în definitiv, libertatea. În fiecare zi.

Cuvinte-cheie: comunicare, alteritate, media, mentalitate, inteligență, cunoaștere, conflict, diversitate culturală, dialog, negociere

Globalizarea și viitorul statului național

Flavius Ghender

Rezumat

Globalizarea, înțeleasă ca noi forme de interacțiune între oameni și instituții la nivel global, sub impactul noilor tehnologii și al transformării politicii mondiale, are un impact puternic asupra statului-națiune. Sunt mai multe teorii cu privire la impactul globalizării asupra statelor naționale – din perspectivă hiperglobalistă, statele naționale sunt depășite; din perspectivă sceptică, încă trăim într-o lume a statelor suverane; din perspectivă transformaționistă, statele sunt încă importante, dar împart puterea cu alte instituții internaționale sau regionale.

Cuvinte-cheie: globalizare, democrație, stat-națiune, drepturile omului, economie, minorități, comunicare